

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Історичний факультет
Кафедра давньої та нової історії України**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Суспільно-політичний рух в Україні на початку ХХ століття»**

для студентів

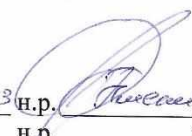
галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма

**03 Гуманітарні науки
032 Історія та археологія
перший (бакалаврський)
Історія України, культурна антропологія
(з поглибленим вивченням іноземних мов)
Давня, середньовічна та нова історія України
вибіркова**

вибірковий блок
вид дисципліни

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	5
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: Колесник Віктор Федорович, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри давньої та нової історії України

Пролонговано: на 20²²/20²³ н.р. «25» 2020 н.р.
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.

КИЇВ – 2021

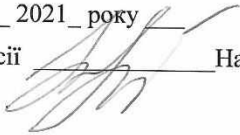
Розробник: Колесник Віктор Федорович, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри давньої та нової історії України

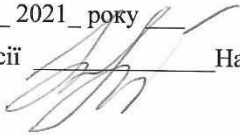
ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри давньої та нової історії України Віктор КОЛЕСНИК

Протокол № 12 від «30» червня 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету

Протокол № 7 від «26» 08 2021 року

Голова науково-методичної комісії Наталія ТЕРЕС

ВСТУП

1. Мета дисципліни: дати студентам теоретичні і фактологічні знання з історії суспільно-політичного руху в Україні на початку ХХ ст., розкрити його сутність та складові.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності).

1. *Знати* сучасні методи історичного пізнання; історичний та політичний термінологічно-понятійний апарат; характер і особливості основних історичних процесів в Україні наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст.

2. *Вміти* самостійно поглиблювати свої знання шляхом пошуку й опрацювання нової інформації з використанням сучасних технічних засобів; науково оцінювати роль суб'єктивних та об'єктивних чинників в історичному процесі, подіях і явищах.

3. *Володіти* навичками джерельної критики, історичного аналізу.

3. Анотація навчальної дисципліни. :

Початок ХХ ст. ознаменувався активізацією суспільно-політичного руху на українських землях. Українці Австро-Угорщини та Російської імперії сформували свої політичні партії, які визначили шляхи та завдання перетворення суспільства, здійснювали пропагандистську та організаційну діяльність з метою їх реалізації. Водночас на українських землях діяли російські, польські, єврейські та інші національні політичні партії та організації, які відстоювали різні політичні, соціально-економічні національно-культурні інтереси. Важливою складовою суспільно-політичного життя початку ХХ ст. був український національний, робітничий, селянський та анархістський рухи.

4. Завдання (навчальні цілі):

сформувані у студентів цілісну систему знань про суспільно-політичний рух в Україні на початку ХХ ст., навчити студентів знаходити і критично аналізувати історичну інформацію, обґрунтовувати оцінки найважливіших подій та явищ суспільно-політичного життя в контексті закономірностей історичного розвитку, визначати їх об'єктивну і суб'єктивну спричиненість у конкретно-історичний період.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	<i>Знати</i> термінологію та понятійний апарат з теми, історіографію та джерела суспільно-політичних рухів в Україні на початку ХХ ст.	<i>Лекція, самостійна робота</i>	<i>Модульна контрольна робота 1</i>	<i>10%</i>
1.2	<i>Знати</i> фактичний матеріал з теми; сутність, природу та генезис суспільно-політичних процесів в Україні на початку ХХ ст., їх причини та наслідки.	<i>Лекція, самостійна робота</i>	<i>Модульна контрольна робота 1</i>	<i>10%</i>
2.1	<i>Вміти</i> виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, які розкривають суспільно-політичні рухи в Україні на початку ХХ ст.	<i>Самостійна робота</i>	<i>Реферат 1</i>	<i>10%</i>
2.2	<i>Вміти</i> аналізувати та співставляти історичні факти суспільно-	<i>Лекція, самостійна робота</i>	<i>Модульна контрольна робота 2</i>	<i>10%</i>

	політичного життя в Україні на початку ХХ ст.			
2.3	Вміти досліджувати життя та діяльність активних учасників політичних партій та організацій, національного руху в Україні на початку ХХ ст.	Самостійна робота	Реферат 2	10%
2.4	Вміти формулювати та обґрунтовувати власне бачення проблем суспільно-політичного життя в Україні на початку ХХ ст.	Лекція, самостійна робота	Модульна контрольна робота 2	10%
2.5	Вміти здійснювати історичний аналіз впливу суспільно-політичних рухів на політику і практику Австро-Угорської та Російської імперій, їх державних та владних структур.	Лекція, самостійна робота	Залік	20%
4.1	Вміти обґрунтувати на основі конкретно-історичного матеріалу та джерел загальну оцінку суспільно-політичного життя на українських землях на початку ХХ ст.	Лекція, самостійна робота	Залік	20%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	4.1
Програмні результати навчання								
ПРН 1. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.	+	+	+		+	+	+	
ПРН 11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.	+		+	+			+	
ПРН 17.1 Знати та аналізувати найважливіші наративні джерела з історії України.	+	+		+	+	+		+
ПРН 17.2 Вміти узагальнювати перебіг основних подій на території України в доісторичний, ранньоісторичний, середньовічний та в період нового часу.	+		+		+		+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота з тем ЗМ 1: РН 1.1- 1.2 – 20 / 12 балів*;
2. Контрольна робота з тем ЗМ 2 : РН 2.2, 2.4 – 20 / 12 балів;
3. Реферат з тем ЗМ 1: РН 2.1 – 10 / 6 балів;
- 4 Реферат з тем ЗМ 2: РН 2.3 – 10 / 6 балів.

*Максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання:

- форма оцінювання - залік;
- максимальна кількість балів, які може отримати студент – 40 балів;
- Оцінюються такі результати навчання студента – знання термінології та понятійного апарату, історіографії та джерел суспільно-політичного руху в Україні на початку ХХ ст., фактичного матеріалу з теми; сутності, природи та генезису історичних явищ, причинно-наслідкових зв'язків історичних подій і процесів; вміння аналізувати та співставляти історичні факти суспільно-політичного життя в Україні на початку ХХ ст., формулювати та обґрунтовувати власне бачення проблем, здійснювати історичний аналіз впливу суспільно-політичних рухів на політику і практику держави та владних структур, обґрунтувати на основі конкретно-історичного матеріалу та джерел загальну оцінку суспільно-політичного життя на українських землях на початку ХХ ст.;

- форма проведення заліку – письмова, види завдань – на залік виноситься 2 питання (кожна відповідь на питання оцінюється від 0 до 20 балів);

- мінімальний пороговий рівень залікової оцінки, за якої залік вважається складеним – **24 бали.**

- **Необхідна умова допуску до заліку:** студент не допускається до заліку, якщо під час семестру набрав **менше 20 балів (критично-розрахунковий мінімум). Рекомендований мінімум допуску до заліку 36 балів.**

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані за виконання рефератів; бали, отримані під час модульного контролю, а також бали, отримані під час складання підсумкового контролю (заліку), а саме: за виконання запропонованих завдань).

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1-4, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 5-7.

Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання (контрольні роботи, реферати) і підсумкове оцінювання (залік).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання 60 балів; підсумкове оцінювання (залік) – 40 балів).

Змістовий модуль 1. Політичні партії в Австро-Угорщині та Російській імперії		Змістовий модуль 2. Національний, робітничий селянський, демократичний та анархістський рухи в Україні		Залік
30 залікових балів (максимум)		30 залікових балів (максимум)		40 балів (максимум)
Самостійна робота (реферат)	Модульна контрольна робота	Самостійна робота (реферат)	Модульна контрольна робота	
10 (максимум)	20 (максимум)	10 (максимум)	20 (максимум)	

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **модульні контрольні роботи (МКР)**. Участь усіх студентів в контрольному заході обов'язкова. Модульна контрольна робота проводиться у письмовій формі і включає 2 питання, які потребують розгорнутої відповіді. Кожне питання оцінюється максимально в 20 балів.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перескладання модульних контрольних робіт, рефератів здійснюється відповідно до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

Критерії оцінки відповіді студента на питання модульної контрольної роботи:

- глибоке, теоретично обґрунтоване, фактологічно наповнене розкриття питання 9-10 балів;
- розкриття питання з фактологічною аргументацією 7-8 балів;
- неповне розкриття питання 4-6 балів;
- розкритий лише один окремий аспект теми 1-3 бали.

Реферат студент подає викладачеві не пізніше, ніж за два тижні до проведення модульного контролю з відповідного Змістового модулю, зокрема Реферат 1 (до 15 жовтня) і Реферат 2 (до 1 грудня). Критерії оцінки реферату:

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 9-10 балів;
- обґрунтоване розкриття проблеми 7-8 балів;
- тема розкрита неповністю, обмежена джерельна база та обґрунтування 5-6 балів;
- реферат переважно компілятивного рівня 3-4 бали;
- розкритий лише один окремий аспект теми 1-2 бали.

Теми рефератів з кожного змістового модулю викладач пропонує студентам на першому занятті відповідного модулю: ЗМ1 і ЗМ2.

Умовою допуску до заліку є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 20 балів (**критично-розрахунковий мінімум**). При цьому обов'язковим є успішне складання модульних контрольних робіт. **Рекомендований мінімум** для допуску до заліку –

36 балів.

Заліковий контроль містить 2 питання, кожне з яких оцінюється в 20 балів.

Критеріями оцінювання відповіді є:

- Відповідь повна, подане власне бачення проблеми 19-20;
- Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу 16-18;
- Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання 13-15;
- Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки 10-12;
- Відповідь фрагментарна, відображені лише деякі аспекти проблеми 7-9;
- Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу 4-6;
- Відповідь має значні помилки 1-3.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль1	Змістовий модуль2	ПМК / залік	Підсумкова оцінка
<i>Критично-розрахунковий мінімум</i>	10	10	40	60
<i>Рекомендований мінімум</i>	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Credited	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і самостійної роботи.

№	Назва теми	Кількість годин	
		Лекції	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Політичні партії в Австро-Угорщині та Російській імперії			
1.	Тема 1. Вступ до курсу “Суспільно-політичний рух в Україні на початку ХХ століття”. Історіографія теми.	4	8
2.	Тема 2. Економічний розвиток українських земель на початку ХХ ст. і викликані ним соціальні зміни. Етнічний склад населення України.	4	8
3.	Тема 3. Українські партії в Австро-Угорщині та Російській імперії: створення, соціальна база, програми та діяльність.	4	10
4.	Тема 4. Неукраїнські політичні партії та організації.	4	10
	Модульна контрольна робота 1	1	–
Змістовий модуль 2. Національний, робітничий, селянський, демократичний та анархістський рухи в Україні			
5.	Тема 5. Український національний рух в Російській імперії.	4	8
6.	Тема 6. Український рух в Австро-Угорщині.	4	8
7.	Тема 7. Робітничий, селянський, демократичний та анархістський рухи в Україні.	4	8
	Модульна контрольна робота 2	1	–
	Всього за семестр	30	60

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – **30 год.**

Самостійна робота – **60 год.**

9. Рекомендовані джерела та література:

Основні:

1. Самостійна Україна. Збірник програм Українських політичних партій початку ХХ століття. – Тернопіль, 1991.
2. Українські політичні партії кінця ХІХ – початку ХХ ст.: Програмові і довідкові матеріали. – К., 1993.
3. Українська суспільно-політична думка в ХХ ст.: Документи і матеріали. – Т. 1. – Мюнхен, 1983.

Додаткові:

1. Ветров Р.І. Політичні партії України на початку ХХ століття (1900-1925 рр.). – Навчальний посібник. – Дніпродзержинськ, 1997.
2. Історія суспільних рухів та політичних партій в Україні (ХІХ ст. – 1920 рік). – Львів, 1993.
3. Історія України: Новітня доба: навч. посіб. / В. М. Литвин, В. Ф. Колесник, А. Г. Слюсаренко та ін. – К.: Академвидав, 2012. – 480 с.
4. Жерноклеєв О. Українська соціал-демократична партія (1899–1918). – Івано-Франківськ, 1997.
5. Колесник В., Рафальський О., Тимошенко О. Шляхом національного відродження: Національне питання в програмах та діяльності українських партій Наддніпрянщини. 1900–1907. – К., 1998.
6. Колесник В. Ф., Рафальський О. О. Український рух в Австро-Угорщині (кінець ХІХ – початок ХХ ст.). – К., 1998.
7. Колесник В. Ф., Могильний Л. П. Українські ліберально-демократичні партії в Російській імперії на початку ХХ ст. – К. Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2005. – 244 с.
8. Колесник В. Ф., Могильний Л. П. Політичні партії та суспільно-політичні рухи в Україні наприкінці ХІХ – на початку ХХ століття: Навчальний посібник. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2007. – 279 с.
9. Кугутяк М. В. Галичина: Сторінки історії. Нарис суспільно-політичного руху (ХІХ ст. – 1939). – Івано-Франківськ, 1993.
10. Литвин В.М. Історія України. Хрестоматія. К.: Наукова думка, 2013. – 1056 с.
11. Михальський Ю. Польська суспільність та українське питання у Галичині в період сеймових виборів у 1908 р. – Львів, 1997.
12. Нариси з історії українського національного руху. – К., 1994.
13. Новітня історія України (1900–2000). – 2-е видання, перероблене, доповнене. – К.: Вища школа, 2002. – 718 с.
13. Омельчук І. Чорносотенний рух в Україні на початку ХХ століття // Сучасність. – 1997. – № 12. – С. 86-93.
14. Павко А. І. Повчальний досвід вітчизняної історії: Політичні партії і організації у громадському житті України модерної доби. – К.: Видавництво «Плеяда», 2002.
15. Политические партии России. Конец ХІХ – первая треть ХХ века: Энциклопедия. – М., 1996.
16. Реснт О. П. Україна в імперську добу (ХІХ – початок ХХ ст.). – К., 2003.
17. Сарбей В. Г. Національне відродження України. – К., 2000.
18. Сухий О. М. Національна ідея в програмах та діяльності українських політичних партій Галичини (кінець ХІХ – початок ХХ ст.). – Львів, 1998.
19. Українське питання в Російській імперії (кінець ХІХ – початок ХХ ст.): Кол. монографія: У 3 ч. – К., 1999.
20. Феденко П. Український рух у 20 столітті. – Лондон, 1959.